

JUNI 2026 · FOLKEVERSJON AV DEN ØKONOMISKE ANALYSEN AV ASKØY KOMMUNE

Hva skjer med pengene på Askøy?

Kommuneøkonomi er fullt av ord som «netto driftsresultat», «disposisjonsfond» og «behovskorrigert avvik». Men bak ordene handler det om noe alle kjenner: **inntekter, regninger, sparepenger og lån**. Dette heftet forklarer — uten fagspråk — hva en grundig gjennomgang av Askøys økonomi fant. Og Askøy har en dramatisk historie: en kommune som på ett år snudde et stort underskudd til overskudd — men som fortsatt har slunken kasse og høy gjeld.

+29 mill.

så mye gikk Askøy i pluss i 2025 — etter å ha gått 150 millioner i minus året før. En kraftig snuoperasjon

2,6 %

men sparekontoen er liten, og det finnes ingen «arvefond» eller buffer å falle tilbake på. Overskuddet hviler delvis på engangspenger

~140 %

gjelden er svært høy — mer enn en hel årsinntekt. Det store nye idrettsbygget på Myrane er en tung post

Tenk på kommunen som en husholdning: Askøy er en familie som vokser raskt — mange barn, relativt få eldre — og som bor på en øy med bro til en storby. Familien tjener greit, men har ikke spart mye opp, og har tatt opp et stort lån for å bygge en ny idrettshall med svømmebasseng. I fjor brukte familien langt mer enn den tjente. I år har de strammet kraftig inn, kuttet utgifter, gjort ting smartere — og innført en ny inntekt (eiendomsskatt). Resultatet ble et lite overskudd. Men en del av overskuddet kom fra engangspenger som ikke kommer igjen, og familien advarer selv: uten dem hadde det fortsatt vært minus. Det er omtrent det som skjer på Askøy nå.

Grunnlaget for dette heftet er en full analyse bygget på åpne offentlige tall (SSB, Statsforvalteren, kommunens egne rapporter, tilsyn og revisjoner). Den tekniske rapporten viser alle kilder og utregninger. Hovedtallene her er fra 2025 — det siste året med endelige, reviderte tall (publisert 16. juni 2026).

Askøy bruker mindre enn forventet på de tunge tjenestene — men mye mer på barnevern

For å sammenligne kommuner rettferdig kan man ikke bare se på kronebeløp — en kommune med mange barn trenger mer skole, en med mange eldre trenger mer omsorg. Staten har derfor et eget regnestykke som sier hva hver kommune *burde* trenge med akkurat sin befolkning. Vi har sammenlignet Askøys faktiske forbruk med dette «forventet behov»-tallet:

OMRÅDE	MER/MINDRE ENN FORVENTET PER ÅR	HVA BETYR DET?
Barnevern	42 mill. mer	Askøys store «dyre unntak» — og det vokser. Les neste side
Barnehage	10 mill. mer	Over forventet — naturlig i en ung kommune med mange barn
Grunnskole	3 mill. mer	Så vidt over forventet — karakterene er gode
Helsetjenester (legevakt, helsestasjon m.m.)	1 mill. mindre	Omtrent på forventet
Sosialhjelp m.m.	4 mill. mindre	Litt under forventet
Administrasjon («byråkratiet»)	34 mill. mindre	Drives svært nøkternt — langt under forventet
Eldreomsorg og hjemmetjenester	43 mill. mindre	Drives nøkternt — ung befolkning og vekt på hjemmetjenester

Det overraskende: Askøy driver sine to tyngste tjenester — eldreomsorg og administrasjon — *billigere* enn det befolkningen tilsier, til sammen rundt 77 millioner mindre enn forventet. Det er en ung kommune som styrer stramt. Spørsmålet er ikke om kommunen sløser — det gjør den ikke. Spørsmålet er hvorfor akkurat barnevernet skiller seg så tydelig ut i motsatt retning, med 42 millioner mer enn forventet.

Regnestykket viser altså at Askøy er en **nøktern kommune med ett dyrt unntak: barnevern**. Forbruket der ligger 42 millioner over det forventede, og avstanden øker fra år til år. Det rare er at **ingen lokale kilder forklarer hvorfor** akkurat barnevernet er så mye dyrere på Askøy. Det er noe kommunestyret bør be om svar på. Det forklarer vi på neste side.

Hvorfor bruker Askøy så mye mer enn forventet på barnevern?

Av alle tjenestene på Askøy er det barnevernet som skiller seg klarest ut: det koster 42 millioner mer enn statens regnestykke sier kommunen burde trenge — og gapet vokser fra år til år. Det er det mest påfallende enkelttallet i hele analysen. Og her må vi være ærlige: **vi vet ikke sikkert hvorfor.**

- **Ingen lokal kilde forklarer pengebruken.** Vi har lett i kommunens egne rapporter og revisjoner, men fant ingen forklaring som peker konkret på hva de 42 millionene går til på Askøy. Det er et reelt hull i kunnskapen.
- **Et generelt mønster — men ikke bekreftet her.** Når barnevern blir dyrt, skyldes det ofte kostbare plasseringer av barn utenfor hjemmet og kjøp av tjenester fra private. Det er en *sannsynlig* forklaring også for Askøy, men ingen åpen kilde bekrefter det. Vi gjetter ikke.
- **Staten påviste lovbrudd i 2020.** Et statlig tilsyn fant at Askøy brøt loven ved ikke å sikre gode nok undersøkelser av barnas situasjon, og at barna selv ikke alltid ble hørt. Kommunen fikk frist til februar 2021 for å rette opp. Det forteller om en tjeneste under press — men det forklarer ikke direkte hvorfor den er dyr.

Et varsko fra staten: Tilsynet i 2020 er det eneste klare lovbruddet staten har påvist på Askøy — og det traff nettopp barnevernet. Funnene handlet om at undersøkelser ikke ble godt nok tilpasset alvor i sakene, at informasjon ikke ble systematisk vurdert, og at barnas eget syn sjelden ble veid opp mot annen informasjon. Det betyr ikke at kommunen «sløser» med penger — men at den tjenesten som forvalter dem har hatt kvalitetsutfordringer, og at de mest sårbare — barna — ikke alltid har blitt sett godt nok.

Kort sagt: barnevernet på Askøy er **dyrere enn forventet, og det er en reell utgift — men ingen vet sikkert hva som driver den.** Det er ikke et tegn på sløsing. Men det er det første kommunestyret bør kreve svar på: hva går disse pengene til, og henger den høye kostnaden sammen med kvalitetsproblemene staten fant i 2020?

Fra stort underskudd til lite overskudd — men kassen er fortsatt slunken

+29 mill.

overskudd i 2025 — snudd fra 150 millioner i underskudd året før

2,6 %

sparekontoen («disposisjonsfondet») er liten — og det finnes ingen buffer eller arvefond i tillegg

~140 %

gjelden tilsvarer mer enn en hel årsinntekt — høyere enn hos de fleste sammenlignbare kommuner

Her er den ærlige historien. Askøy har gjort noe imponerende — snudd et stort underskudd til overskudd på ett år. Men kommunen er ikke ute av faresonen.

En snuoperasjon som hviler på engangspenger

I 2024 gikk Askøy 150 millioner i minus. I 2025 endte det med 29 millioner i pluss. Det skjedde gjennom hardt arbeid: kommunen kuttet utgifter, gjorde driften smartere, og innførte en helt ny inntekt (eiendomsskatt). Men kommunen advarer **selv** om at en del av overskuddet kom fra **engangseffekter** — penger som ikke kommer igjen neste år. Uten dem hadde 2025 fortsatt vært negativt. Og sparekontoen er liten (2,6 %), uten noe ekstra fond å lene seg på. Soliditeten er altså **drevet av stram drift, ikke av oppsparte penger** — og derfor skjør.

Høy gjeld og det store idrettsbygget

Den virkelige grunnen til at Askøy må stramme inn, er ikke lav skatt — det er **høy gjeld**. Kommunen har lånt mye for å bygge, blant annet den store nye idretts- og svømmehallen på Myrane («Askøy Arena»), til rundt 638 millioner kroner. Den åpner i 2026, men regningen for renter og avdrag slår inn for fullt fra 2027. Det betyr at presset på økonomien øker akkurat når engangspengene forsvinner.

Den nye inntekten — motsatt av de rike kommunene: Mange velstående kommuner velger *bort* eiendomsskatt. Askøy gjorde det motsatte og **innførte** den fra 2025. Satsen trappes opp — til 2 promille i 2026 og 3 promille i 2027 — og gir rundt 60 millioner kroner i året. Dette er ikke engangspenger, men en fast, ny inntekt som bærer mye av snuoperasjonen. Det var et omstridt valg: forslaget om bare å utrede eiendomsskatt ble først stemt ned i 2024, men kommunen innførte den likevel. Uten den hadde snuoperasjonen vært langt vanskeligere.

Det ærlige bildet er altså verken «Askøy er reddet» eller «Askøy er blakk». Det er en voksende kommune som disiplinert har snudd underskudd til et tynt overskudd gjennom stram drift og en

ny skatt — men som fortsatt har slunken kasse, svært høy gjeld og et stort byggeprosjekt som øker presset fra 2027.

Liten ordliste — «gresk» oversatt til norsk

Netto driftsresultat

Det som er igjen av årets inntekter når alle regninger og renter er betalt. I 2025 hadde Askøy et lite overskudd (**pluss** 0,9 %) — under det anbefalte nivået, og delvis båret av engangspenger. Året før var det stort minus.

Disposisjonsfond

Kommunens sparekonto — penger som i prinsippet kan brukes når noe svikter. Måles i prosent av årsinntekten. Askøy: bare 2,6 % — lavt. Og det finnes ingen ekstra buffer eller arvefond ved siden av.

Engangseffekter

Penger som bare kommer ett enkelt år — for eksempel et salg eller en tilbakebetaling. De løfter årets regnskap, men kommer ikke igjen. Askøy advarer selv om at en del av 2025-overskuddet er slike engangspenger.

Behovskorrigert / utgiftsbehov

Statens regnestykke for hva en kommune burde trenge, ut fra hvor mange barn, unge og eldre den har. Det gjør det mulig å sammenligne Askøy rettferdig med helt ulike kommuner — og det er dette som viser at Askøy driver de tunge tjenestene under forventet behov, men barnevernet langt over.

Netto lånegjeld

Kommunens «boliglån». Askøys gjeld tilsvarer rundt 140 % av en hel årsinntekt — svært høyt, og den viktigste grunnen til at kommunen må stramme inn. Det store idrettsbygget på Myrane er en tung del.

Eiendomsskatt

En skatt kommunen kan velge å kreve inn på eiendommer. Askøy innførte den fra 2025 — motsatt av mange rike kommuner — og trapper den opp mot 2027. Den gir rundt 60 millioner i året og bærer mye av snuoperasjonen.

Endelige tall

2025-tallene er nå endelige (reviderte), publisert av SSB 16. juni 2026, og er hovedåret i dette heftet. 2024-tallene står igjen som sammenligning. Alle hovedkonklusjoner bygger på endelige tall.

Hvor kommer tallene fra?

Alt bygger på åpne kilder: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA), statens fordelingssystem, Askøys egne årsrapporter og budsjetter, statlige tilsyn og kommunerevisjonens rapporter. Hver eneste tallpåstand er sporbar til kilden, og hele analysen ble til slutt «angrepet» av en egen kvalitetskontroll som lette etter feil. Der vi ikke fant svar — som på hvorfor barnevernet er så dyrt — sier vi det ærlig i stedet for å gjette.

Folkeversjon, oppdatert 16. juni 2026. Tall i millioner kroner der annet ikke er sagt; hovedår 2025 (2024 som sammenligning). Viktig presisering: når analysen sier at noe koster «mindre enn forventet», betyr det ikke at tilbudet er dårlig — det kan være bevisst, nøktern drift. Og når barnevern koster «mer enn forventet», betyr det ikke sløsing, men en reell utgift kommunen bør forstå bedre. Poenget er at valgene bør tas med åpne øyne, og at noen må si hva som skal betale for hva.